

PROJECTE ORENETES

Aquestes dues últimes setmanes del curs 23-24, els alumnes de l'assignatura de biologia de 1r de Batxillerat de l'institut Els Planells hem format part del Projecte Orenetes, una iniciativa impulsada per l'ICO (Institut Català d'Ornitologia) d'estudi dels ocells i el medi urbà basada en la participació ciutadana i en el seguiment dels nius d'oreneta cuablanca (*Delichon urbicum*) dels pobles i ciutats de Catalunya, Balears i País Valencià. Aquest mateix projecte, a Artesa de Segre, es va dur a terme per última vegada l'any 2007, ara fa 17 anys. Els nostres objectius eren, a part de tancar el curs amb un projecte interessant i motivador, estudiar i fer un recompte d'aquests ocells, comprovant així la variació de la quantitat d'orenetes en aquests 17 anys. A més a més, també ens ha interessat conèixer l'opinió que té la població sobre aquestes.

Així doncs, després d'organitzar-nos en equips logístic, mediàtic i de dades, vam definir el procés del nostre projecte. Per començar, vam dividir Artesa en diversos quadrants, de 200m x 200m cadascun. D'aquests quadrants, en vam elegir 8 per censar, que comprenen exactament les zones on es van trobar nius d'orenetes al 2007. Finalment, hem sortit al carrer a examinar amb profunditat cada quadrant. Aquesta observació es tracta de comptar els nius d'oreneta en bon estat i, dins d'aquests, els actius que trobàvem; i apuntar el carrer, el número i el tipus d'edifici (habitatge, magatzem, església...) on es situen. Una vegada vam tenir totes les dades a paper, les vam enregistrar a la web que difon i s'encarrega del projecte (orenetes.cat), perquè el nostre estudi quedi arxivat i a l'abast de tothom. Aquesta seria la part científica del projecte. Però nosaltres, tal i com hem anotat als objectius, hem volgut afegir-hi una part social. Per tal de conèixer les opinions de la gent, hem difós una enquesta als habitants d'Artesa. Hem volgut arribar a tots els rangs d'edat, i no només a aquelles persones que disposen d'un dispositiu mòbil i xarxes socials per contestar l'enquesta digital. Per això, hem demanat la col·laboració a l'escola Els Planells i a la Residència d'Artesa, a qui agraïm l'ajuda per poder arribar als artesencs més petits i més grans.

Després de 2 intenses jornades d'observació, hem aconseguit obtenir les dades que estàvem buscant. Finalment, podem afirmar que, a Artesa de Segre, hi ha un total de 866 nius d'oreneta cuablanca en bon estat, dels quals 457 actius. Aquesta diferència significativa entre el nombre de nius i l'activitat significa que no totes les orenetes que venien altres estius han tornat enguany. Al nostre municipi no disposem d'una sèrie llarga de censos per veure l'evolució en el temps de la població d'orenetes. De fet, només tenim dades del 2007, any en el que es va censar menys superfície i es van comptar 360 nius

totals, dels quals 333 eren actius. Encara que s'hagin trobat més nius totals aquest any, comparant el percentatge d'actius entre els dos censos intuïm que a Artesa la població d'aquests ocells està en decadència en línia amb la tendència a tota Europa segons els experts. Aquest declivi, segons les nostres enquestes, se l'esperaven només un 27% dels artesencs i artesenques, que van suposar que la quantitat d'orenetes hauria disminuït. S'ha de tenir en compte, però, que dels mateixos enquestats tan sols un 52,59% ha sabut reconèixer l'oreneta cuablanca d'entre 6 tipus d'ocells diferents. Tant en aquestes dues com en la resta de preguntes del qüestionari, hem pogut comprovar que el percentatge d'encerts més alt se l'emporten els adults i la gent gran de 50 anys en amunt, cosa que ens fa pensar que el coneixement sobre l'entorn, la fauna, la natura i el poble es van perdent de generació en generació... No obstant, tant grans com petits, coincideixen en que cal conservar aquests ocells entre nosaltres, però... es pot estimar i conservar allò que no es coneix? Per tot això, afegim a la nostra llista d'objectius: sensibilitzar la ciutadania del valor del patrimoni natural del nostre entorn immediat, esperonar la participació social en l'observació de la natura, incentivar el lligam de les persones amb les aus, i potenciar el respecte envers aquesta espècie en concret i el medi ambient en general.

Tota la informació i les dades del projecte (mapes, gràfics, informació sobre l'espècie, notícies, resums per any i municipi, etc.) les podeu trobar a la pàgina web orenetes.cat.